

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

1 Quid sit permutatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

D E.

PERMUTATIO- NE

Exstat in Codice lib. 4. titulus, qui nu-
mero est 64. de rerum permutacione,
estque titulus 4. in Digestis lib. 29.

Quid sit permutatio.

CAPVT I.

NOTANDVM est & Permutatio-
nis nomen in iure aliquando esse
generale. Sicut enim Donationis
nomen aliquando est commune
ad omnes contractus, qui gratis fi-
unt siue dominium transferatur, si-
ue vsus, siue vsusfructus, siue pos-
sessio rei: sic etiam nomen permuta-
tionis est commune ad omnes
contractus, qui fiunt mercede, vel pretio,
siue dominium transferatur, siue vsusfructus,
vel possessio. In presentia
tamen accipitur, vt est nomen specialis
contractus, quo vna res cum alia commutatur,
qui contractus sortitus est
nomen commune sui generis, cum aliud
speciale non habuit, & dicitur Permutatio.

Secundo notandum est, huius contractus
duas esse species, vnam, quae res, quae pecunia
non est, permutatur cum alia re,
quae non sit pecunia, atque haec retinet
generale nomen & appellatur permutatio.
Alteri est, quae pecunia cum pecunia
commutatur, atque haec sortita est speciale
nomen, & dicitur cambium. Sed nos in
presentia agimus tantum de prima permuta-
tione, inferius acturi speciatim
de cambio.

Permutatio est vnus rei cum alia vicaria praestatio.
Sic definit Hostensius in *summa, tit. de rerum permutat.*
Dicitur: (Vicaria praestatio) quia permutantes vicissim rem suam
tradunt. Huiusmodi contractus est iuris gentium, & si-
milis est emptio: nam vt res aliena per emptorem aliquo
pretio dato sit nostra, sic in permutacione. Sed est differen-
tia, quia in emptione, pro re pretium datur, in permutacione
datur res pro re. *ff. de rer. permut. l. 1.*

Dubium, in quibus emptio, & permutatio conveniant,
& differant? Respondetur ex *Glossa ac Bartolo, l. 1. & 2. C. de rerum permutacione, & ex l. 1. ff. de rerum permutacione,*
conuenire in multis. Primo quia vtraque est contractus bo-
nae fidei. Secundo ex vtraque oritur conditio vsucipiendi,
l. sequitur, §. de illo, ff. de vsucapionibus. Tercio ex vtraque
praestatur euictio. *l. 1. C. de rerum permutacione.* Quarto ex
vtraque datur actio rehibitoria, id est, emptiois dissolu-
tio, *l. sciendum, C. de adilitio edicto.* Quinto permutatio,
sicut & emptio continens deceptionem vltra dimidium ius-
ti pretii, rescinditur. *Baldus in l. 2. C. de rerum permutacione
quae 3.*

Ex his sequitur, vt permutans scienter rem vitiosam, ni-
mirum seruum fugitiuum, aut equum calciosum, teneatur
actione rehibitoria, sicut & venditor.

Differunt vero permutatio, & emptio in multis, primo,
quia emptio est contractus, qui solo consensu fieri potest,
vt suo loco diximus, at permutatio non fit, nisi interuentu
rei traditae. Secundo in emptione res datur pro pretio, in
permutacione res datur pro re: vnde in emptione alius est
emptor, alius venditor. Tercio in permutacione datur actio,

quae dicitur conditio ob causam, vel actio, quae dicitur
in iure praescriptis verbis, non autem in emptione.

Dubium secundum, An permutatio sit contractus inno-
minatus? Ratio dubitandi est, quia in *l. Naturalis ff. praescriptis
verbis, §. Est quidam,* videtur dici innominatus. Item, quia huiusmodi contractus nihil aliud est, quam Do-
vt des, sed iste est contractus innominatus, ergo, &c. Respon-
detur: communem esse opinionem, esse contractum inno-
minatum, quando datur genus pro genere, hoc est, incer-
tum pro incerto, nimirum bos indefinite pro equo, vel bo-
ue indefinite, vel cum datur genus pro specie, vt si dem in-
definite oleum pro vino, quod habes in dolio certo, vel cum
datur species pro genere, vt si dem vinum meum certum
pro oleo tuo indefinite. Esse vero contractum nominatum,
cum datur species certa pro specie certa, vt si dem tunica
meam albam, quam domi habeo, pro tunica tua nigra. Sic
*Glossa, & Bartolus, Baldus, Paulus Castrensis, Angelus, Sa-
licetus, laloo l. 1. C. de rerum permutacione.*

Sed videtur dicendum, permutacionem esse contractum
nominatum, quia reuera huiusmodi contractus & speciale
nomen habet, & civilem obligationem, & actionem patit,
vt infra dicemus, quod est proprium contractuum nomi-
natorum.

Dubium tertium, An in iure, legibus, statutis, nomine
emptiois, vel venditionis, intelligatur etiam permutatio?
De hac re agunt Bartolus, & Baldus, Paulus Castrensis, &
Salicetus in *l. 1. & 2. de rerum permutacione, & l. 1. ff. de
contrah. emptioe, Abbas, lo. Andreas, Imola in cap. 1. de
iis, qui sunt a praefato sine consensu capituli, d. ueliter verb.
permutatio 1. q. 3.* Bartolus & Baldus, & ceteri legistae com-
muniter aiunt nomine emptiois, vel alienationis intelli-
gi permutacionem. Sed Abbas, & alii Canonistae communi-
ter docent, si leges sunt iuris communis, tunc nomine ven-
ditionis comprehenditur etiam permutacionem. Si tamen sint
statuta municipalia, qualia sunt statuta ciuitatum, loco-
rum, vel principum, tunc nomine venditionis non intelli-
gi permutacionem in materia odiosa & poenali, bene ta-
men in materia fauorabili. Huiusmodi dubium plurimum
refert ad intelligendas facultates, licentias, privilegia, com-
missiones, quibus conceditur alicui libera potestas venden-
di certa bona, vel e contrario, quando datur potestas per-
mutandi bona, V. g. Legatus est tibi fundus ea lege, ne ven-
des, licebit tibi cum permutare, quia est materia odiosa,
ideo sub venditione non comprehenditur permutatio. Itē
est statutum alicuius ciuitatis, vt qui vendiderit rem ali-
quam, soluat gabellam, si permutauerit, non debet eam
soluere. Exant tamen pleraque statuta, quae ad tollendam
hanc ambiguitatem, apertis verbis constituunt, vt qui ven-
diderit, vel permutauerit rem aliquam, soluat gabellam.
Immo alicubi solent esse constitutiones principum, vt ex
permutacione solvatur duplex gabella, cum ex venditione
rei vna tantum gabella debeatur: quia huiusmodi consti-
tutiones vtrumque permutantem accipiunt, tanquam ven-
ditorem & emptorem.

Quibus in rebus Permutatio consistat, & quo-
modo contrahatur.

CAPVT II.

PERMUTATIO consistit in illis rebus, quae vendi,
& emi possunt. Vnde ea, quae vendi, & emi non pos-
sunt iure communi, prohibita quoque sunt permutari.
Qua vero ratione Beneficia permutari possint, diximus
in *Tractatu de Simonia, cap. 15. & in Tract. de beneficiis,
par. 4. cap. de permutacionibus.* Item quo pacto pecunia
cum pecunia permutari possit, dicemus in *Tractatu de
cambis.*

Dubium, an res aliena permutari possit, ita vt si quis
eam permutet, & tradat alteri, putas esse suam, permutatio

valeat